

Návrh
znaku a vlajky
pro obec

KOJETICE

autor:
Mgr. Jan Tejkal
tel.+420602953832
e-pošta: j.tejkal@volny.cz
<http://heraldika.webnode.cz/>

Tvorba nových obecních (městských) symbolů:

Podle platné právní úpravy mohou obce a města disponovat vlastními obecními (městskými) symboly, to znamená znakem a vlajkou (praporem). Pokud obec (městys, město) nemá historický, řádně udělený, či tzv. vydržený znak či vlajku, má právo požádat prostřednictvím Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky o udělení symbolu (resp. symbolů).

Při vytváření nových obecních symbolů je přitom nutno dbát především více či méně pevně stanovených zásad heraldické a vexilologické disciplíny a dále respektovat těsný významový vztah znaku a vlajky obce k lokalitě, jíž mají reprezentovat.

Existuje několik základních tématických okruhů, jimiž se tvorba nového znaku a vlajky může inspirovat. V prvé řadě se jedná o vytvoření tzv. mluvícího znamení, jehož předností je transparentnost a široká srozumitelnost symbolů, nebo o navázání na historické pečetní či razítkové symboly obce, které do značné míry stanoví obsah nových symbolů a jež je vhodné zejména proto, že zachovává kontinuitu původních předheraldických a nových heraldických a vexilologických symbolů obce.

Nelze-li adekvátně aplikovat princip mluvícího znamení, nebo není-li možno nalézt otisk pečeti či razítka, případně je-li pečetní obraz nevhodný - například vzhledem k jeho heraldicky neúnosné složitosti - k přepisu do znaku a vlajky obce, připadá v úvahu alternativní komplex námětových regionů - například symbolické vyjádření místního světce jakožto patrona obce, odkaz na význačné události nebo pověsti a mýty v dějinách obce, připomenutí erbovních motivů někdejších feudálních majitelů obce či příslušného panství, poukaz na specifické historické či současné řemeslné a jiné pracovní aktivity obyvatel obce, nebo vykreslení určitého relevantního přírodního motivu krajiny, do níž je obec zasazena, atd.atp..

Vlajka (prapor) obce nebo města by měla odpovídat podobě či symbolice obecního (městského) znaku.

Jednou z možností, jíž naplňují (a zejména v minulosti naplňovaly) především městské lokality a lokality s historickými právy města či městečka, je geometricky koncipovaná vlajka ve formě kombinace horizontálních či vertikálních pruhů a případně dalších geometrických obrazců, barevně odvozených z tinktur (tj. barev a kovů) znaku, doplněných fakultativně o některé relevantní znakové figury pro zdůraznění neopakovatelnosti každé vlajky.

Často - a zejména u lokalit bez městského statutu, kde vzniká vlajka současně se znakem – se přistupuje rovněž k tzv. opakování znaku, což znamená, že vlajka obce má stejnou či velmi podobnou figurální kompozici jako obecní znak.

Znak obce:

PEČEŤ:

V publikaci Fr.Dvorského „TŘEBICKÝ OKRES“, která byla vydána v Brně v roce 1906 v rámci místopisné edice „VLASTIVĚDA MORAVSKÁ“, je na straně 267 uvedeno, že „... V razítku má obec sv. apoštoly Petra a Pavla“ a že „... Novější pečeť jest větší, majíc okolo sv. apoštolů nápis: ‘Pečeť obce Kojetický’.“

Vyobrazení popsané starší pečeti obce se nachází v téže publikaci na straně 34, společně s kresbami dalších otisků pečeti obcí třebíčského okresu.

Překreslení této historické pečeti z 1. poloviny XVIII. století dle pramenů doložených v Moravském zemském archivu v Brně lze spatřit rovněž v práci Františka Gregora „Pečeť obcí okresu Třebíč – II. část“ publikované v roce 1998 ve vlastivědném sborníku Západní Morava, vydávaném Muzejní a vlastivědnou společností v Brně pro Státní okresní archiv Třebíč a Žďár nad Sázavou.

Z doložených podkladů je tedy zřejmé, že historická pečeť obce byla kruhová a obsahovala heraldicky vpravo (tj. z pohledu pozorovatele vlevo) postavu sv. Petra se vztyčeným klíčem v jeho pravici a heraldicky vlevo postavu sv. Pavla s postaveným mečem přidržovaným světcovou levou rukou. Opis pečeti je umístěn nad obrazem světců a tvoří jej písmena „OBK“ - tedy nejspíše zkratka označení „Obec Kojetice“.

Symbolika pečetního obrazu obce Kojetice přitom s největší pravděpodobností spočívá ve vyjádření příslušnosti obce k farnosti Horní Újezd s farním kostelem sv. apoštolů Petra a Pavla.

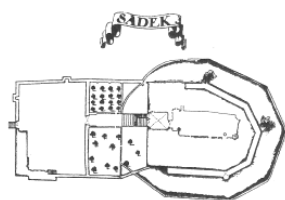
NÁVRH ZNAKU OBCE:

Návrh znaku reflektuje námětové zadání ze strany obce a vychází z následujících historických motivů:

1. Pečetní obraz s postavami sv. Petra a Pavla - heraldicky adekvátně zestručněn do podoby dvojice typických atributů dotčených světců, tzn. klíče jakožto atributu sv. Petra a meče coby atributu sv. Pavla.

2. Tradice vinařství a kaple sv. Václava - reflektováno prostřednictvím figury vinného hroznu, jenž je současně jedním z atributů sv. Václava.

3. Poloha obce pod hradem (zámkem) Sádkem - vyjádřena lapidárně tzv. cimbuřovým dělením štítu, resp. jeho modifikací v podobě tzv. cimbuřové hlavy štítu.

4. Připomenutí Chorynských z Ledské jakožto posledních majitelů hradu Sádka a zakladatelů vinic - znázorněno pomocí buvolích rohů (variantně tzv. postrkaných vinnými hrozny), nebo skrze motiv račích klepet z erbu dotčeného rodu.

5. Odkaz na erb Přecha z Kojetic a rod píšící se dle Kojetic - prostřednictvím figury orlice z erbu rodu, který se v heraldické literatuře přiřazuje Kojeticím (Sedláček, Růžek), ale jindy též Kojeticím, tedy obci podobného jména ve stejném okrese (Pilnáček).

6. Interpretace původu názvu obce podle údajného zakladatele Kojety z rozrodu Hrabšiců - skrze figuru postavených hrábí, jež současně připomínají historicky zemědělský charakter obce.

7. Vyjádření dvou sídelních celků obce, tj. vlastních Kojetic a osady Chalupy na úpatí Sádka, oddělených říčkou Rokytnou – prostřednictvím heraldické (tj. geometrickým rozdělením štítu konstituované) figury polcení štítu, nebo skrze počet dvou stejných obecných (tj. z reality odvozených a graficky adekvátně stylizovaných) figur, např. rohů či hroznů.

Barevné řešení návrhu znaku obce:

Při realizaci návrhu znaku lze postupovat tak, že se jednotlivé varianty návrhu znaku od sebe liší kromě kompozičního řešení také v barevném provedení.

Pokud jde o zvolení barev znaku v obecné rovině, existuje v heraldickém tvarosloví pravidlo o nemožnosti pokládání barvy na barvu a kovu na kov.

V klasické komunální heraldice českých zemí hovoříme o šesti základních tinkturách, k nimž posléze přibyly další doplňkové tinktury, kupříkladu tzv. přirozené barvy.

Dvě z oněch základních tinktur jsou tzv. kovy - zlatá neboli žlutá a stříbrná neboli bílá, zatímco ostatní - červená, modrá, zelená a černá - patří do kategorie barev.

Je tedy možno volit buď kovový štít (resp. kovové pole štítu) a barevné figury, či opačně barevný štít (resp. barevné pole štítu) a figury kovové. V obou případech je přitom vhodné zachovat co nejmenší možný počet tinktur.

U návrhu znaku pro obec Kojetice lze pak - při zachování popsaného pravidla - uvažovat o tinkturách či jejich kombinacích reflektujících erbovní tinktury Chorynských z Ledské (černá, stříbrná, zlatá), či tinktury znaku Moravy (stříbrná, červená, modrá), nebo vyjadřujících geografické charakteristiky obce (zlatá jako barva vinařství a zemědělství, zelená jako barva venkovské krajiny a modrá jako barva připomínající říčku Rokytnou).

Blason neboli popis variant návrhu znaku obce:

Varianta 1:

„Ve stříbrno-modře cimbuřově děleném štítě vztyčený klíč zuby ven a postavený meč, obojí červeno-stříbrně dělené.“

Varianta 2:

„Ve stříbrno-zeleně cimbuřově děleném štítě vztyčený klíč zuby ven a postavený meč, obojí opačných barev.“

Varianta 3:

„V zeleném štítě vztyčený klíč zuby ven provázený vpravo vinným hroznem a postavený meč postrkaný vlevo dvěma račími klepety, vše zlaté.“

Varianta 4:

„V červeném štítě vztyčený klíč zuby ven provázený vpravo vinným hroznem a postavený meč postrkaný vlevo dvěma račími klepety, vše stříbrné.“

Varianta 5:

„V modro-červeně polceném štítě vpravo vyniká stříbrná orlice se zlatou zbrojí, vlevo vztyčený klíč zuby ven a postavený meč provázený dole vinným hroznem, vše zlaté.“

Varianta 6:

„V modrém štítě vyniká ze zlatých postavených hrábí vpravo stříbrná orlice se zlatou zbrojí, vlevo stříbrný buvolí roh postrkaný dvěma zlatými vinnými hrozny.“

Varianta 7:

„V zeleném štítě vyniká ze zlatých postavených hrábí vpravo stříbrná orlice se zlatou zbrojí, vlevo stříbrný buvolí roh provázený zlatým vinným hroznem.“

Varianta 8:

„Ve zlato-modře polceném štítě pod stříbrnou zvýšenou cimbuřovou hlavou dva buvolí rohy, vpravo černý postrkaný dvěma modrými vinnými hrozny a vlevo stříbrný postrkaný dvěma zlatými vinnými hrozny.“

Varianta 9:

„V modrém štítě pod stříbrnou zvýšenou cimbuřovou hlavou dva stříbrné buvolí rohy, každý postrkaný dvěma zlatými vinnými hrozny.“

Varianta 10:

„V zeleném štítě pod stříbrnou zvýšenou cimbuřovou hlavou dva stříbrné buvolí rohy provázené po stranách po jednom zlatém vinném hroznem.“

Vlajka obce:

Při tvorbě návrhu obecní vlajky platí, že námět nebo podoba vlajky musí korespondovat s figurálním obsahem či podobou návrhu znaku. Tuto zásadu lze realizovat ve třech základních intencích:

I-Přistoupením k tzv. opakování znaku (ať již k tzv. doslovnému či tzv. částečnému opakování znaku), což znamená, že se v listu vlajky objeví zcela totožné figury ve stejné či obdobné kompozici jako ve znakovém štítu.

II-Zjednodušením znakových figur do geometrické kombinace pruhů s totožnými barvami.

III-Vzhledem ke konkrétnímu případu vyváženou kombinací postupů I. a II..

V případě návrhu vlajky pro obec Kojetice se přitom ukazuje jako adekvátní postupovat takto:

- varianty 1,2,8,9,10 = proporčně modifikované doslovné opakování znaku,
 - varianty 3,6,7 = opakování znakové figurální kompozice v žerďové polovině,
 - varianta 4 = opakování znakové figurální kompozice v prostředním pruhu,
 - varianta 5 = opakování znakové figurální kompozice s posunutím svislé dělicí linky do třetiny délky listu.
-

Popis variant návrhu vlajky obce:

Varianta 1:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, bílý a zubatý modrý se třemi obdélníkovými zuby sahajícími do dvou pětín šířky listu a čtyřmi mezerami, dvěma stejně širokými prostředními a dvěma polovičními krajními. V listu přes druhou mezeru vztyčený klíč zuby k žerďovému okraji a přes třetí mezeru postavený meč, obojí červeno-bíle dělené. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 2:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, bílý a zubatý zelený se třemi obdélníkovými zuby sahajícími do dvou pětín šířky listu a čtyřmi mezerami, dvěma stejně širokými prostředními a dvěma polovičními krajními. V listu přes druhou mezeru vztyčený klíč zuby k žerďovému okraji a přes třetí mezeru postavený meč, obojí zeleno-bíle dělené. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 3:

„List tvoří zelená žerďová a žlutá vlající část. V zelené části vztyčený klíč zuby k žerďovému okraji provázený u žerďového okraje vinným hroznem a postavený meč postrkaný směrem k dělicí lince dvěma račimi klepety, vše žluté. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 4:

„List tvoří tři svislé pruhy, bílý, červený a bílý, v poměru 1:3:1. V červeném pruhu vztyčený klíč zuby k žerďovému okraji provázený v žerďové části pruhu vinným hroznem a postavený meč postrkaný směrem k vlnajícímu okraji dvěma račími klepety, vše bílé. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 5:

„Červený list s modrým třetinovým žerďovým pruhem. V modrém pruhu vyniká z dělicí linky bílá orlice se žlutou zbrojí. Ve střední části listu u dělicí linky vztyčený klíč zuby k dělicí lince a postavený meč provázený v dolní části vinným hroznem, vše žluté. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 6:

„List tvoří modrá žerďová a žlutá vlnající část. V modré části vyniká ze žlutých postavených hrábí směrem k žerďovému okraji bílá orlice se žlutou zbrojí a směrem k dělicí lince bílý buvolí roh postrkaný dvěma žlutými vinnými hrozny. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 7:

„List tvoří zelená žerďová a žlutá vlnající část. V zelené části vyniká ze žlutých postavených hrábí směrem k žerďovému okraji bílá orlice se žlutou zbrojí a směrem k dělicí lince bílý buvolí roh provázený žlutým vinným hroznem. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 8:

„List tvoří dva vodorovné pruhy v poměru 1:4, bílý a žluto-modře svisle polcený zubatý se třemi obdélníkovými zuby sahajícími do poloviny bílého pruhu a čtyřmi mezerami, dvěma stejně širokými prostředními a dvěma polovičními krajními. V dolním pruhu dva buvolí rohy, ve žluté části černý a v modré části bílý, každý postrkaný dvěma vinnými hrozny, ve žluté části modrými a v modré části žlutými. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 9:

„List tvoří dva vodorovné pruhy v poměru 1:4, bílý a zubatý modrý se třemi obdélníkovými zuby sahajícími do poloviny bílého pruhu a čtyřmi mezerami, dvěma stejně širokými prostředními a dvěma polovičními krajními. V modrém pruhu dva bílé buvolí rohy, každý postrkaný dvěma žlutými vinnými hrozny. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 10:

„List tvoří dva vodorovné pruhy v poměru 1:4, bílý a zubatý zelený se třemi obdélníkovými zuby sahajícími do poloviny bílého pruhu a čtyřmi mezerami, dvěma stejně širokými prostředními a dvěma polovičními krajními. V zeleném pruhu dva bílé buvolí rohy provázené po stranách po jednom žlutém vinném hroznem. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Vyjádření člena Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky:

K variantám návrhu znaku a vlajky obce je přiloženo vyjádření PhDr. Karla Müllera, ředitele Zemského archivu v Opavě, člena expertní skupiny Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a garanta správnosti návrhů.

Z tohoto vyjádření vyplývá, že všechny varianty návrhu vycházejí z obecných zásad heraldické a vexilologické tvorby a mohou být tedy předloženy Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky s žádostí o schválení a doporučení Předsedovi PS P ČR znak a vlajku obci udělit.

PhDr. Karel Müller ve svém vyjádření uvádí následující: „*Všechny návrhy zpracované mgr. Janem Tejkalem odpovídají zásadám heraldické a vexilologické tvorby a mohou být předloženy podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny P ČR k projednání.*

Autor uplatnil ve svých návrzích atributy sv. Petra a Pavla, kteří se objevují v historické obecní pečetní symbolice, odkazy na erby feudálních držitelů obce z rozrodu Hrabišiců, vladků z Kojetic a Chorynských z Ledské a současně i na vinařskou tradici a zasvěcení místní kaple sv. Václavu.

S ohledem na obecní pečetní tradici doporučuji k využití jednu z variant č. 1-4.“

Osobní pohled autora upřednostňuje ve shodě s citovaným vyjádřením rovněž varianty 1-4 reflektující především historický pečetní obraz, nebo případně varianty 8 a 9, které dávají důraz na vyjádření polohy obce pod hradem Sádkiem a tradici vinařství.

Záleží ovšem především na zástupcích obce, kterou z předložených variant zvolí. Podmínkou je heraldická a vexilologická správnost, kterou - jak dokládá přiložené vyjádření - splňují všechny předložené varianty návrhu.

Obecné poznámky k zásadám heraldické a vexilologické tvorby:

V současné právní terminologii figuruje jako primární pojem „vlajka“. Ve vexilologické terminologii se pak hovoří o vlajce, nebo o praporu dle způsobu užití. V rámci tohoto textu užíváme právně závazný pojem „vlajka“.

Poměr stran (šířky a délky) listu vlajky je dle metodického pokynu Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky shodný s poměrem stran státní vlajky České republiky – tj. 2:3.

Na list vlajky nelze položit znakový štít – vlajka musí být svébytným symbolem, nikoliv jen podkladem pro znak.

Pojmy „zlatá“ a „stříbrná“ (tinktura) u znaku nahrazují u vlajky pojmy „žlutá“ a „bílá“ (barva).

V heraldice se pravá a levá strana popisují z pohledu štítonoše. Z pohledu pozorovatele je tedy heraldicky pravá strana vlevo a heraldicky levá strana vpravo.

Neudává-li se v blasonu orientace figury, má se za to, že je orientována doprava.

U heraldických tinktur – to znamená barev a kovů – se neudávají odstíny.

Při konkrétním zobrazení platí obecné pravidlo o vhodnosti tmavších a sytějších odstínů. Odstíny ve výtvarném řešení návrhu symbolů obce proto nejsou zcela závazné a lze je upravovat.

Heraldika počítá s vysokou mírou stylizace zobrazených znakových figur.

Figura by měla být jednoznačně rozpoznatelná, což ovšem neznamená, že má být zobrazena realisticky – může být například proporčně upravená tak, aby co nejvíce vyplňovala prostor znakového štítu, nebo mohou být její jednotlivé komponenty zobrazeny v upravených proporcích v závislosti na celkové kompozici znaku.

Primární je v heraldice blason neboli slovní popis a sekundární kresebná podoba neboli vizualizace blasonu, což znamená, že stejný znak může mít několik výtvarných podob (i současně užívaných).

dne 26.8.2015, Mgr. Jan Tejkal

Přílohy:

1. Výtvarná realizace variant návrhu znaku a vlajky obce

2. Reprodukce archivních a knihovních podkladů

3. Kladné vyjádření člena expertní skupiny Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky